

Republika Czeska – notatka informacyjna

Gospodarka Republiki Czeskiej

Republika Czeska jest krajem o największym udziale przemysłu w PKB wśród krajów Unii Europejskiej (30%) z dominującym sektorem motoryzacyjnym. Cechą charakterystyczną gospodarki czeskiej jest jej otwartość. Eksport stanowi prawie 70% Produktu Krajowego Brutto. Czeskie PKB per capita liczone według parytetu siły nabywczej osiągnęło poziom 92% średniego PKB dla krajów Unii Europejskiej (dane za 2021 r.). Pod tym względem Czechy wyprzedzają m.in. Portugalię i Grecję. Kraj ten ma najwyższe ratingi wśród państw Europy Środkowej: Moody's (Aa3), S&P (AA), Fitch (AA-). Średnie tempo wzrostu czeskiego PKB w ostatnich dwóch dekadach wyniosło 2,1% (bez roku 2020 byłoby to 2,6%).

Sytuacja gospodarcza

Pandemia koronawirusa w znaczący sposób wpłynęła na sytuację gospodarczą Czech. Kraj ten był jednym z pierwszych w Europie, który wprowadził i odczuł skutki obostrzeń epidemicznych. Zgodnie z danymi Ministerstwa Finansów **Czechy zanotowały w 2020 r. spadek Produktu Krajowego Brutto o 5,8%.**

Sytuacja zaczęła się poprawiać w 2021 r. Złagodzenie ograniczeń epidemicznych, sprzyjało ożywieniu gospodarczemu. wzrost PKB o **2,9% w 2021 r.** był napędzany przez wszystkie komponenty popytu krajowego, głównie wzrost zapasów i konsumpcję gospodarstw domowych, negatywny wpływ na PKB miało saldo handlu zagranicznego. Według danych Czeskiego Urzędu Statystycznego **w 2022 r. gospodarka wzrosła o 3,3%,** głównie dzięki wydatkom sektora publicznego i konsumpcji gospodarstw domowych

Wysoka inflacja staje się problemem makroekonomicznym i społecznym. **Średnia stopa inflacji w 2021 r. wyniosła 3,8%.** Oczekuje się, że inflacja pozostanie na wysokim poziomie przez cały rok 2022. Cena ropy i jednostkowe koszty pracy będą działały proinflacyjnie, ale siła tych czynników powinna być mniejsza niż w 2021 roku. Tarcia podażowe prawdopodobnie utrzymają się w pierwszej połowie roku. Z drugiej strony, antyinflacyjny efekt powinno mieć umacnianie się czeskiej korony wobec euro.

Na rynku pracy widoczne są nierównowagi, które charakteryzowały go przed wybuchem epidemii. Niedobory kadrowe utrzymują się praktycznie we wszystkich sektorach gospodarki. Bezrobocie nadal spada. Szacuje się, że stopa bezrobocia osiągnęła średnio 2,8% w 2021 r. i spadnie do **2,3% w 2022 r.** wraz z postępującym ożywieniem gospodarczym.

Wyniki sektora instytucji rządowych w 2021 r. były mocno obciążone sytuacją wywołaną epidemią koronawirusa, jej skutkami ekonomicznymi oraz działaniami podejmowanymi w obszarze ochrony zdrowia i polityki stymulacji fiskalnej. Szacuje się, że ekspansywna polityka fiskalna doprowadziła do deficytu finansów publicznych na poziomie 6,1% PKB i wzrostu długu publicznego do 42% PKB.

Dane makroekonomiczne

Wskaźnik	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022 (prognoza)
PKB w mld euro (c. bieżące)	176,6	191,5	207,5	219,2	212,6	235,8	Bd.
PKB (wzrost w %)	2,5	5,2	3,2	3,0	-5,8	2,9	3,1
PKB na 1 mieszkańca (tys. euro, c. bieżące)	16,7	18,1	19,5	20,6	20,2	Bd	Bd
Nakłady inwestycyjne na środki trwałe (wzrost w %)	-3,0	4,9	10,0	5,9	-7,5	0,8	5,4
Spożycie prywatne (wzrost w %)	3,8	4,0	3,5	2,7	-6,8	4,8	2,3
Saldo budżetu państwa (w % PKB)	0,7	1,5	0,9	0,3	-5,6	-6,1	Bd
Dług publiczny (w % PKB)	36,6	34,2	32,1	30,0	37,7	42,0	Bd
Inflacja (w %)	0,7	2,5	2,1	2,8	3,2	3,8	8,5
Stopa bezrobocia (w %)	4,0	2,9	2,2	2,0	2,6	2,8	2,3
Eksport (w mld euro)	147,0	161,3	171,7	178,1	167,9	Bd	Bd
Import (w mld euro)	129,3	143,8	155,6	160,3	149,2	Bd	Bd
Kurs walutowy CZK/EUR	27,0	26,3	25,6	25,7	26,4	25,6	24,4

Dane: MF RCz, CSU, Eurostat

Polsko-czeskie relacje gospodarcze

Współpraca handlowa PL-CZ

Republika Czeska jest jednym z najważniejszych partnerów gospodarczych Polski. W 2021 r. kraj ten zajął **drugą pozycję pod względem udziału w polskim eksporcie** (udział 5,8%) oraz siódmą w imporcie (udział 3,2%).

Polsko-czeskie obroty handlowe osiągnęły w 2021 roku wartość prawie **26 mld euro**, w tym polski eksport osiągnął niecałe **17 mld euro**, a import ponad **9 mld euro**. W ubiegłym roku powiększyło się saldo wymiany handlowej do **7,8 mld EUR**.

Według danych Czeskiego Urzędu Statystycznego import z Polski stanowił 7,87% czeskiego importu ogółem, co dało Polsce trzecie miejsce na liście największych eksporterów na rynek czeski, po Niemczech i Chinach. W strukturze największych odbiorców czeskich produktów Polska również zajmuje trzecią pozycję z udziałem 6,23%, za Niemcami i Słowacją.

Czechy jako tzw. mała gospodarka otwarta należą do najbardziej uzależnionych od eksportu państw rozwiniętych. Regularnie notują dodatnie saldo wymiany handlowej (w 2021 r. blisko 13 mld EUR), a jedynymi państwami UE, które w 2021 r. wypracowały dodatnie saldo w relacjach handlowych z Czechami, były: Polska, Włochy i Malta.

Obroty towarowe Polski z Republiką Czeską w latach 2014-2020 (mld EUR)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Dynamika 2019=100
Eksport	11,92	12,15	13,30	14,26	14,42	13,85	16,85	119,8
Import	6,18	6,55	7,43	7,86	7,76	7,13	9,07	124,2
Obroty	18,00	18,70	20,73	22,16	22,18	20,98	25,92	121,3
Saldo	5,74	5,60	5,87	6,40	6,66	6,72	7,78	x

Dane: GUS

W eksporcie z Polski do Czech zdecydowanie dominują:

- wyroby przemysłu elektromaszynowego (29,4%),
- wyroby metalurgiczne (19,0%),
- wyroby przemysłu chemicznego (17,2%),
- artykuły rolno-spożywcze (9,5%).

Główne towary to: części i akcesoria samochodowe, meble do siedzenia, silniki spalinowe tłokowe z zapłonem samoczynnym, węgiel kamienny, drut miedziany, silniki spalinowe tłokowe z zapłonem iskrowym, druty i kable izolowane, telewizory, monitory i projektory wideo, artykuły z tworzyw sztucznych, a także mięso drobiowe i leki złożone przygotowane do sprzedaży detalicznej.

W imporcie z Czech do Polski najważniejsze grupy towarowe stanowią:

- wyroby przemysłu elektromaszynowego (31,5%),
- wyroby przemysłu chemicznego (16,8%),
- wyroby metalurgiczne (15,3%),
- artykuły rolno-spożywcze (10,8 %).

Główne towary to: samochody osobowe oraz części i akcesoria samochodowe, wyroby walcowane na gorąco, zabawki konstrukcyjne, druty i kable izolowane, meble do siedzenia, gotowa karma dla zwierząt, opony, części do silników spalinowych, aparaty i urządzenia telefoniczne, a także organiczne środki powierzchniowo czynne.

W 2021 r. wzrost eksportu zanotowano w przypadku wszystkich grup towarowych, największy w przypadku wyrobów metalurgicznych (o 48,7%), wyrobów przemysłu drzewno-papierniczego (o 23,5%), wyrobów przemysłu chemicznego (o 22,3%), wyrobów przemysłu lekkiego (o 22,3%), wyrobów mineralnych (o 19, 2%) oraz wyrobów przemysłu elektromaszynowego (o 11,9%).

Największe dodatnie saldo w obrotach z Czechami Polska generowała w następujących pozycjach (dane GUS za 2021 r.):

- części i akcesoria samochodowe – 707 mln EUR;
- meble do siedzenia – 520 mln EUR;
- silniki spalinowe tłokowe – 336 mln EUR;
- drut miedziany – 421 mln EUR;
- węgiel, paliwa stałe wytwarzane z węgla – 317 mln EUR.

Z drugiej strony najgłębszy deficyt w obrotach z Czechami wystąpił w 2021 r. w następujących pozycjach:

- pojazdy samochodowe – 775 mln EUR;
- węglowodory cykliczne – 74 mln EUR;

- akumulatory elektryczne – 67 mln EUR;
- drewno surowe – 67 mln EUR;
- polimery styrenu - 67 mln EUR.

Współpraca inwestycyjna PL-CZ

Skumulowana wartość polskich inwestycji bezpośrednich w Republice Czeskiej **na koniec 2020 roku wynosiła 2,61 mld EUR**, co dało Polsce 12 miejsce wśród największych inwestorów na rynku czeskim (czołówkę tworzą: Holandia, Niemcy, Luksemburg, Austria i Francja). Jednocześnie **Czechy są trzecim najpopularniejszym krajem dla polskich inwestorów**, po Luksemburgu i Cyprze.

Inwestycje (według stanu na koniec 2020 r. w mln EUR)

	Akcje i udziały kapitałowe	Instrumenty dłużne netto	Ogółem FDI
Inwestycje PL w CZ	2.436,9	170,5	2.607,4
Inwestycje CZ w PL	825,3	1.643,5	2.028,6

Źródło: NBP

Według danych firmy analitycznej Bisnode w Republice Czeskiej w 2019 r. zarejestrowanych było ponad **3,8 tys. spółek prawa handlowego z udziałem kapitału polskiego**. Pod względem liczby posiadanych firm w Czechach Polska zajmowała 6 miejsce wyprzedzając między innymi Austrię, Włochy i Niemcy. Działalność polskich firm koncentruje się w Pradze, Ostrawie, Brnie i Czeskim Cieszynie. Do najważniejszych polskich firm inwestujących w Czechach należą: Orlen, Synthos, Anwil, Tauron, PKO BP, mBank, BOŚ, Mokate, Tymbark-Maspex, LPP, CCC, Asseco, PKP Cargo, Itaka, Apart.

Zgodnie z danymi Bisnode i Dun & Bradstreet Company polskie firmy w 2020 r. kupiły 119 czeskich przedsiębiorstw, co z udziałem 4,66% uplasowało nasz kraj na 6 pozycji wśród krajów z największą liczbą akwizycji na rynku czeskim w 2020 r.

Liczba czeskich firm sprzedanych przedsiębiorcom zagranicznym w 2020 r.

Kraj	Liczba	Udział (%)
Ukraina	692	27,07
Słowacja	497	19,44
Węgry	148	5,97
Rosja	125	4,89
Rumunia	122	4,77
POLSKA	119	4,66
Bułgaria	83	3,25
W. Brytania	79	3,09
Niemcy	71	2,78
Włochy	67	2,62

Dane: Bisnode i Dun & Bradstreet Company

Wartość ulokowanego kapitału czeskiego w naszym kraju na koniec 2020 roku wyniosła ogółem **2,47 mld EUR** i stanowiła **ok. 3%** wszystkich czeskich inwestycji bezpośrednich za granicą.

Zaangażowanie czeskiego kapitału w Polsce jest porównywalne do czeskich inwestycji w Szwajcarii i Rumunii.

Według danych GUS, na koniec 2020 r. funkcjonowało w Polsce 700 podmiotów z udziałem czeskiego kapitału, z czego większość (tj. 580) zatrudniała do 9 osób. Wartość zagranicznych inwestycji tych firm wyniosła według metodologii GUS 1,71 mld PLN, co stanowiło ok. 0,8% kapitału zagranicznego ogółem. Najwięksi czescy inwestorzy w Polsce to: CEZ, Penta Investments, Kofola, Metrostav, Accolade (nieruchomości komercyjne, głównie parki logistyczne), Smartwings, Newton Media, CPI Property Group (nieruchomości komercyjne).

Potencjalne dziedziny współpracy

W odniesieniu do rynku czeskiego w zasadzie wszystkie sektory należy uznać za perspektywiczne co do kontynuacji i pogłębiania form współpracy. Najistotniejsze będą nadal branże obejmujące przemysł meblarski, energetyczny, petrochemiczny, produkcję pojazdów drogowych i kolejowych, sprzętu elektrycznego, maszyn rolniczych, ale również sektory takie jak odzieżowy, kosmetyczny i IT.

Czechy cały czas pozostają w kręgu zainteresowania firm polskich poszukujących możliwości rozwoju poprzez inwestycje zagraniczne. Dotyczy to zarówno sektora usług, w szczególności handlu detalicznego, jak i działalności produkcyjnej.

Widzimy potrzebę szerszej współpracy w ramach zamówień publicznych realizowanych na poziomie krajowym i regionalnym, czy udziału **firm polskich i czeskich w programach rozbudowy infrastruktury transportowej, energetycznej, mieszkalnictwa, cyfryzacji i modernizacji przemysłu realizowanych w obu krajach.**